

Radek Laudin

Po stopách ČESKÝCH FILMŮ A POHÁDEK

Kam na výlet?

FRAGMENT

Po stopách českých filmů a pohádek

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

Radek Laudin

Po stopách českých filmů a pohádek – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

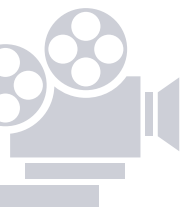
Radek Laudin

Po stopách
**ČESKÝCH FILMŮ
A POHÁDEK**

Kam na výlet?

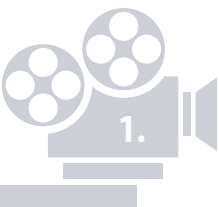
RADEK LAUDIN (1969) – narodil se a vyrůstal v Opatově a Třebíči na Vysočině. Nyní žije s rodinou v Jihlavě. Od roku 2001 pracuje jako redaktor v příloze MF DNES Vysočina, kde již některé články týkající se míst, kde se v regionu natáčelo, publikoval. O českou kinematografii se amatérsky zajímá od dětství. Sbírá podpisy herců, režisérů a dalších osobností.

OBSAH

1. Tři bratři	7	19. Princezna se zlatou hvězdou na čele.	96
2. Tři oříšky pro Popelku	12	20. Sněženky a machři!	101
3. Jak vytrhnout velrybě stoličku, Jak dostat tatínka do polepšovny	17	21. První republika	105
4. S tebou mě baví svět	21	22. Jáchyme, hod' ho do stroje	110
5. Černí baroni	24	23. Jak svět přichází o básníky	114
6. Anděl Páně 1	30	24. Trhák	118
7. Anděl Páně 2	34	25. S čerty nejsou žerty	122
8. Policie Modrava	40	26. Pelíšky	126
9. Okresní přebor	46	27. Svatební cesta do Jiljí	130
10. Bobule	51	28. O princezně Jasněnce a létajícím ševci	134
11. Musíme si pomáhat	56	29. Dobrý voják Švejk, Poslušně hlásím	138
12. Doktor Martin	61	31. Vrah se skrývá v poli 30 případů majora Zemana	143
13. Páni kluci	66	33. Četníci z Luhačovic	150
14. Comeback	72	34. Princ a Večernice	156
15. Zlatý úhoří	77	35. Panna a netvor	161
16. Smrt krásných srnců	84	36. Pane, vy jste vdova!	164
17. Krakonoš a lyžníci	88		
18. Na samotě u lesa	92		

TŘI BRATŘI

Jihočeský kraj / **Hoslovice, Borkovická blata**

Domem rodičů, kde vychovávali tři bratry, je středověký vodní mlýn Hoslovice na Strakonicku. Odtud vyráželi do světa Vojtěch Dyk, Tomáš Klus a Zdeněk Piškula. Tam se rozléhal praskot kloubů jejich otce v podání Oldřicha Kaisera.

Mlýn s pecí v kuchyni má pozoruhodnou historii spojenou s jinými bratry. Dnes tam chodí turisté, což bylo ještě na začátku roku 2004 něco nemyslitelného. Přitom jde o nejstarší vodní mlýn v Čechách. A velmi zachovalý.

Jenže po roce 1948 byl izolovaným ostrůvkem v totalitním Československu, kde žili bratři Harantové. Neplatili daně, nevyřídili si občanské průkazy, nechodili nakupovat ani k doktorovi. Od příbuzných přijímali jen petrolej, aby si mohli svítit. A taky sůl. To

bylo všechno. Jinak si vše potřebné pro svůj život zařídili sami.

Vzdor jednoho z bratrů přetrval ještě dlouho po listopadovém pádu komunistického režimu. O svobodném životě Harantů na malém prostoru zajímavě vypráví průvodkyně v mlýně.

V lednu roku 2004 tam zemřel mlynář Karel Harant. Ten už v padesátých letech odmítal spolu s bratrem vstoupit do zemědělského družstva. S tímto přístupem zůstali v Hoslovicích osamocení. Rodina byla už od

Borkovická blata byla místem, kde stála chýše báby z mokřin v podání Jiřího Lábuse.

Ještě v roce 2004 byl mlýn ve špatném stavu, po opravě vypadá velmi dobře.

války zvyklá spoléhat se jen na vlastní rozum a síly. Za protektorátu odmítala brát potravinové lístky. Na druhé straně neodváděla z mlýna dávky vlasti, kterou obsadil Hitler.

V podobném duchu pokračovali v době, kdy se stal prezidentem Klement Gottwald. Bratry Karla a Františka proto pronásledovali. Nejprve je přemístili z mlýna na Slovensko k Pomocným technickým praporům. Později dokonce skončili za mřížemi. Navíc je zbavili svéprávnosti. Přitom oni chtěli jen v klidu žít a pracovat tam, kde je vychovali rodiče.

Když se vrátili domů na „svobodu“, pokračovali dál v tiché vzpouře. Žili si v mlýně po svém a hospodařili. Nakonec jim jejich vzdor představitelů komunistického režimu tolerovali, což tehdy bylo značně neobvyklé. Bratři odmítli zavedení vody a elektřiny do mlýna. Družstvo jim chtělo dát peníze za vyvlastněný dobytek. Oni si nevzali ani korunu. Zkrátka nechtěli od státu nic. Dál chovali krávy, kozy, drůbež. Hodně jedli jablka. Měli políčko, kde pěstovali obilí. To pak vymlátili cepem stejně jako herec Oldřich Kaiser v roli otce tří pohádkových bratrů.

Mimochodem cepem tam bušil před filmovou kamerou i správce mlýna Jaroslav Janout, který to umí výborně.

Zpět ale ke vzpurným mlynářům. Uměli si poradit i s poškozenou střechou mlýna. Díry látalí slámou. Orali bez traktorů jen s pomocí

V kuchyni mlýna sedávali skuteční bratři Harantové i filmoví sourozenci z pohádky.

zvířat. Mlýn dokázali udržet v chodu dlouhé roky, při opravách různě improvizovali. Ještě koncem sedmdesátých let osadili novou hřídel mlýnského kola. Začátkem osmdesátých let ale přišla tak složitá závada, s níž už si neporadili. Mlýn se zastavil. V roce 1982 zemřel jeden z bratrů – František Harant. Ani před jeho smrtí nezavolali doktora.

Bratr Karel tam další léta přebýval sám. Nic na tom nezměnil pád komunistického režimu v roce 1989.

Mlynáři ignorovali veškerý technický pokrok, takže poslední dochovanou úpravou byl žentour za stodolou. Mlýn zůstal tak, jak vypadal po staletí. Odborníci později zjistili, že stroje použité na stavbu stropu sýpky byly pokáceny v letech 1568 a 1569.

Po smrti Karla Haranta koupil vzácnou památku Jihočeský kraj a začalo se o ni starat Muzeum středního Pootaví. Rozběhla se rekonstrukce a v roce 2008 byl mlýn otevřen. Povedla se též obnova rybníka a mlýnského náhonu.

V současnosti bývá tato památka otevřená od dubna do října. Konají se tam různé akce s tradičnímu řemesly. Kdo přijede autem, zaparkuje na určeném místě v obci a dál pokračuje příjemnou procházkou až přímo k mlýnu.

Ten si hned po rekonstrukci oblíbili filmáři. Režisér Jan Svěrák tam točil domov tří

bratřů uvnitř i zvenku. Líbilo se mu, že tam byla i spousta zvířat. Jen hnůj si štáb musel přivézt svůj.

V mlýně vznikala i část jiných pohádek, Kouzla králů nebo Vodník a Karolínka. Těžko si představovat, co by tomu všemu dnes řekli Harantovi.

Významné postavení má v pohádce Tři bratři zámek Hluboká nad Vltavou. Filmaři ho ale díky trikům přestěhovali do jiného prostředí, navíc mu přidělali věže. Jednou dokonce na Hluboké točili z vrtulníku. Záběry pak museli upravovat na počítači. Vymazali auta, otevřeli okna zámku. Nechtěně natočili i dva lidi, kteří stáli na věži. A tak je v počítači „převlékli“ a udělali z nich komparzisty. Ti možná dodnes nevědí, že si zahráli v pohádce oscarového režiséra.

Když už se štáb pohyboval na zámku Hluboká, hledal místo v blízkém okolí, kde by postavil chýši pro bábu z mokřin. Nebylo to snadné. Chtěli, aby k zarostlé hladině mohl dojet i kočár. Nakonec vybrali Borkovická blata asi třicet kilometrů od Hluboké blízko Soběslavi. Tam chýši umístili a zabydlel se

v ní herec Jiří Lábus, představitel báby. Kočár tam stejně nakonec dojet nemohl. Tak tam dovedli jen koně, aby to vypadalo, že král v podání Davida Matáska opravdu k mokřině dojel kočárem. Dojem umocnil předešlý záběr, kdy kočár mizel v temném lese. Bába pak sice dala králi recept k narození dítěta, následně ale s hořkostí „smůlu zamíchala do křtin a štěstíčko zakalila“. Do mokřin pak zajeli i bratři. Na radu Tomáše Kluse odmítli smrtelný lektvar od báby. Té nakonec zezelenal jazyk a mokřina ji navždy pohltila a proměnila v ropuchu.

Chýši filmaři postavili na polystyrenové pontony, které zalepili do látky. Tím zabránili odlupování kuliček z polystyrenu. K stavitelské práci potřebovali lodky, které pak využili i při samotném natáčení. Po dokončení práce chýši rozebrali a vše z přírodní památkové rezervace odvezli.

Borkovické rašeliniště je pro turisty celoročně přístupné. Vede tam více než pětikilometrová značená stezka. Přimo v místech natáčení pohádky jsou dřevěné chodníky. Z nich je pěkný rozhled na vodní plochu.

Tady hospodařil se ženou Oldřich Kaiser v roli otce tří bratřů.

Uvnitř zámku Žleby nedaleko Čáslavi žili David Matásek a Zuzana Norisová coby král s královnou. Filmaři vše spojili, takže zvenku dala jejich sídlu podobu Hluboká, interiéry poskytly Žleby.

Naučná stezka začíná asi tři kilometry od Mažic, kde se dá i zaparkovat auto. Jsou tam připraveni také na cyklisty. Lesní cestou můžou dojet k blatům, kde si kola zamknou a cesta po okruhu je k bicyklům zpátky zavede. Nebo je můžou vést po dřevěných chodnících.

Během procházky se návštěvníci z informačních desek dozvědí, jak se v místě těžila rašelina nebo co všechno tam žije a roste. Borkovické rašeliniště v přírodě močálů a bažin vznikalo před tisíci lety. Existuje i pověst, že tam jeden hajný hodil vrata do potoka a voda se rozlila všude kolem. To podle legendy neprospělo okolnímu lesu a stromy ve vodě začaly chřadnout až do strašidelné podoby připomínající krajinu smrti.

A doložitelná fakta? Rašelina se tam těžila od předminulého století. Usušené kusy tehdy lidé používali na topení. Ve velkém se na blatech těžilo od padesátých do sedmdesátých let minulého století. Mimořádně, název blat pochází pravděpodobně od slova borek, což je vytěžený hranol rašeliny.

Blata jsou přírodní rezervací od začátku osmdesátých let. Podle místních stojí za vidění v každém ročním období. A vždy je to okouzující zážitek.

Oblíbená pohádka Tři bratři vznikala i na dalších pozoruhodných místech České republiky. Třeba uvnitř zámku Žleby nedaleko Čáslavi žili David Matásek a Zuzana Norisová coby král s královnou. Filmaři vše spojili tak, že zvenku dala jejich sídlu podobu Hluboká a interiéry poskytly Žleby. Křtiny se točily v kladrubském kostele Nanebevzetí Panny Marie nedaleko Stříbra v Plzeňském kraji. Tam kvůli bábě z mokřin poskakovaly žáby.

A na velhartickém hradě zase vznikly scény, kdy Vojtěcha Dyka v roli Pepy vyhodili z hospody přímo do hnoje. Když předtím dostal ránu pěstí, zaspával si v omámení: Po-

vahou jsem spíš rapl, já to vím. V pražském skanzenu Řepora ten samý Pepa našel svou lásku Marušku. Skanzen v hlavním městě mezi Stodůlkami a Řeporyjemi ukazuje lidovou architekturu vrcholného středověku. Točilo se i za pravého zimního počasí na Ještědu, konkrétně záběry s dvanácti měsíčky. I z lednové vichřice přinesla Maruška jahody i jablka.

A na Drážďanské vyhlídce u Sněžníku přijžděli bratři na koních k zarostlému zámku se zakletou princeznou. Ve skutečnosti v tom místě na Děčínsku u hranic s Německem žádný zámek není.

Kde se natáčelo:

V mlýně v Hoslovicích i na Borkovických blatech. Pak také na Hluboké, zámku Žleby, v kladrubském kostele Nanebevzetí Panny Marie nedaleko Stříbra, na Ještědu či v pražském skanzenu Řepora.

Co se ještě točilo v Hoslovicích:

Kouzla králů, Vodník a Karolínka

Co je v okolí:

Rozhledna Hoslovice poskytují kruhový výhled na šumavské vrcholky, Horažďovicko, Strakonicko. Vidět je například i vrchol Boubína a hrad Kašperk.

Tři bratři

Rok výroby:

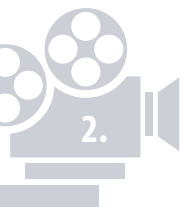
2014

Režie:

Jan Svěrák

Hlavní role:

**Vojtěch Dyk,
Tomáš Klus,
Zdeněk Piškula**

TŘI OŘÍŠKY PRO POPELKU

Plzeňský kraj / Švihov, Onen Svět u Železné Rudy

Kdo chce prozkoumat místa, kde se točila pohádka Tři oříšky pro Popelku, musí zamířit na západ republiky do Plzeňského kraje. V okrese Klatovy leží město Švihov. Blízko jeho centra stojí gotický vodní hrad. Právě ten ve filmu představoval statek, na němž žila Popelka s macechou a sestrou Dorou. Přesně tady princ zkoušel dívkám malinký střevíček, aby ho nakonec nazul té pravé – krásné Popelce.

Filmová konírna, kde měla hlavní hrdinka ustájeného svého bělouše Juráška, slouží jako výstavní sál. Na Švihově vznikl i záběr, jak Popelka vyjíždí ze stodoly. Štáb režiséra Václava Vorlíčka si nádvoří hradu před natáčením náležitě upravil. Postavil například dřevěné schodiště, po němž se chodilo do domu.

Natáčelo se i v okolí Švihova, například ve tři kilometry vzdáleném Mezihoří.

Místní obyvatelka Anna Spilková jednou v zimě na začátku sedmdesátých let tlačila kočárek s dvouletou dcerou Miluškou. Vra-

cely se domů od zubaře ze Švihova. Cesta tam vede do kopce. Paní Spilkové vytrhli zub a rána ještě tak bolela, že jí po tvářích tekly slzy. Během bolestiplné cesty zasněženou krajinou viděla filmový štáb, který natáčel slavnou Popelku. Václav Vorlíček zrovna režíroval scénu u stodoly, která byla Popelčinou tajnou skrýš. V ní za dohledu sovy Rozárky rozlouskávala oříšky. Tato „bouda“, jak říkají místní, byla před několika lety zbourána. Stála blízko silnice mezi Švihovem a Mezihořím (při cestě od Švihova po levé straně). Dnes je na jejím místě mezi ovocnými stromy

Přesná místa v lesích a loukách se obtížně popisují. Místní pamětníci umí poradit, kde jaká scéna s Popelkou vznikla. Tady musí mít pohádkový turista detektivního ducha.

V tomhle rybníku nedaleko Mezihoří skončila macecha i Dora přestrojená za Popelku.

osamělá chata. Ještě když bouda stála, chodily si k ní hrát děti ze Švihova a Mezihoří. Doma vždycky řekly, že jdou k „Popelce“. Anna Spilková tenkrát nemohla tušit, jak slavná pohádka vzniká kousek od jejího domu.

Jen o kousek dál těsně za Mezihořím je rybník. U něj se natáčela další slavná scéna. Do ledové rybníční vody se vyklopily s kočárem macecha a Dora přestrojená za Popelku. Hráz se stromořadím se ani po letech od natáčení příliš nezměnila. V místě, kde se Dora s macechou nedobrovolně vymáchaly, udělali později dřevěný můstek do vody. Představitelka Dory Dana Hlaváčová vzpomínala na tento záběr jako na nejhorší. Do vody naskákali místo herců kaskadéři. Carola Braunbock, která hrála macechu, do rybníka ale taky nakonec vstoupila. Pod sukněmi měla speciální oblečení. Dana Hlaváčová byla tehdy v jiném stavu, a tak se všechno natočilo tak, aby do vody nemusela vůbec.

Anna Spilková vzpomínala, že se na polích u její rodné vsi točila i honička prince za kočárem. Při jízdě sněhem si tehdy jeden z koňů zlomil nohu. Stalo se to mezi rybníkem a blízkým lesem.

Mimořádně oblíbená pohádka se zčásti natáčela i v Německu, konkrétně na loveckém zámku Moritzburg nedaleko od českých hranic. Leží uprostřed rybníků zhruba patnáct kilometrů od Drážďan severozápadním směrem. U této romantické stavby se čtyřmi kulatými věžemi jsou známé schody, na kterých Popelka ztratila střívěček.

Libuše Šafránková se měnila do Popelky i v místě zvaném Onen Svět nedaleko Železného

Lesní scény Popelky se točily blízko Čachrova. Asi i leckterý zahraniční milovník pohádky by se rád prošel místy, kde se honili Libuše Šafránková a Pavel Trávníček.

Časopis Kino také popsal natáčení honu na lišku. Aby psi běželi, nahradil lišku zajíc. Ani toho nechtěli honit a vraceli se k paničkám za kameru. „Místo zajíce by ho spíš zajímal balonek,“ řekla jedna z paniček režisérovi.

Rudy. Onen Svět je součástí městyso Čachrova a nachází se osmnáct kilometrů jižně od Klatov, na odbočce ze silnice Klatovy–Běšiny–Železná Ruda.

V době natáčení se přivážel snít na Onen Svět nákladními auty. Pojízdné sněhové dělo ho pak rozprašovalo. Prokřehlá představitelka Popelky se chodila zahřívát do kabiny vozu.

Tři oříšky cvrnkly do nosu Vladimíra Menšíka nedaleko Javorné na Klatovsku. Klímal a kůň jej táhl úvozem v místě zvaném U Obrázku. Rozpustilý princ mu tam sestřelil hnízdo na hlavu. Králův syn pobíhal v zasněženém lese se zlatavým kloboukem na hlavě. V tu chvíli ještě netušil, že vlastně trefil kuší dárek pro Popelku.

Javorná leží blízko Čachrova na silnici spojující Klatovy a Železnou Rudu. Křížovatka U Obrázku s turistickým rozcestníkem je dva a půl kilometru od Javorné po žluté značce. Několik desítek metrů odsud je úvoz zařízlý do terénu v lese. Tam řekl Vladimír Menšík coby probuzený čeledín Vincek památnou větu: „Dyť já na tebe holka málem zapomněl.“ Úvoz už se dnes téměř nepouží-

vá, protože v jeho blízkosti udělali silničáři asfaltovou cestu.

Silnice z Čachrova k Železně Rudě protíná i místo zvané Jesení. Na loukách se tam točil závěr filmu. U Javorné v ledové potoční vodě prala Popelka prádlo. Blízko Onoho Světa a Jesení vznikl i hon na lišku, v němž účinkovali členové jezdeckého oddílu z Klatov.

Liška patřila Jiřímu Řehulkovi. „Původní liška, kterou si filmaři opatřili, bohužel pošla, takže ji využili pouze na natáčení scény, kde liška leží mrtvá. Ostatní točila naše Fifina,“ vysvětlil Jiří Řehulka před lety v MF DNES.

Liška po natáčení zmizela. „Objevili jsme ji až za rok, ale bohužel zastřelenou. Bylo jí deset let, a protože jsme ji měli od narození, chovala se spíše jako pes než liška,“ dodal Jiří Řehulka.

U Javorné vylezla Popelka na strom a vedla s princem půvabný dialog: „Povídám ti, poď dolů!“ „Povídám ti, poď nahoru!“

Jít po stopách Popelky v okolí Javorné, Jesení a Onoho Světa vyžaduje od filmového turistu v první řadě silný vztah k pohádce. Nutné je mít i detektivního ducha a potkat ochotného místního pamětníka, který poradí

s cestou. Těsně před výpravou je dobré znovu si film pustit a oživit si některé scény.

S příběhem o Popelce je nyní spojené i město Počátky na Pelhřimovsku. V roce 2015 se tam oženil herec Pavel Trávníček, představitel prince. Od léta následujícího roku začalo na stejném místě fungovat stálé Muzeum Popelka pro fanoušky tohoto mimořádně oblíbeného filmu.

Nachází se v Letohrádku svatý Vojtěch, což je hotýlek zasazený do doby první republiky. Nejstřeženějším exponátem výstavy je původní a velmi vzácný scénář Popelky, který dostal před natáčením právě Trávníček.

Díky němu se dá třeba zmapovat, jak přesně tehdy vypadal natáčecí den v úterý 13. března 1973. Vznikala scéna, kdy král s královnou jedou v kočáře na zámek a mluví s princem, který vedle nich sedí na koni. Všude kolem je sníh.

„Však ti spadne hřebínek, až tě oženíme. Zkrotli i jináci bouřliváci,“ říká král princovi. Podle Trávníčkova scénáře se vše natáčelo na staré silnici před Železnou Rudou. Celý štáb měl tehdy v chladném dni k obědu hovězí polévku a karbanátky.

V počáteckém letohrádku vítá návštěvníky známá melodie z filmu ještě předtím, než vstoupí do muzea. U rybníka je tam kočár s fotkami macechy a její dcery, jak ztroskotaly v ledové vodě.

Uvnitř jsou k vidění kostýmy, rekvizity. V malém kině běží německý dokumentární film o vzniku slavné pohádky. Německý komentář je přeložen do češtiny, na natáčení vzpomínají herci hlavních rolí. Zajímavé informace se na výstavě týkají také vzácných hudebních nástrojů z Německa, které se objevily před kamerou v plesových scénách.

Některé z exponátů mají pořadatelé zapůjčené ze zámku v německém Moritzburgu, kam šla v pohádce Popelka na ples.

Blízko tohoto rozcestníku je úvoz, kde oříšky cvrnkly do nosu Vladimíra Menšíka.

Na výstavě jsou též informace o méně známějších hercích, kteří v pohádce hráli. Princova přítel Vítko ztvárnil Jaroslav Drbohlav, jenž zemřel v pouhých osmatřiceti letech kvůli těžké cukrovce. Bylo to dvanáct let po natáčení Popelky.

Macechu dabovala Jaroslava Adamová. Přitom Němka Carola Braunbocková, představitelky macechy, česky uměla.

Narodila se totiž ve Všerubech u Plzně. Její rodina byla po válce odsunuta, to jí bylo 21 roků. Zemřela pět let po natočení Popelky v pouhých čtyřiapadesáti letech.

A představitelka královny Karin Leschová působila v té době v drážďanském diva-

dle. Režisérovi Václavu Vorlíčkovi ji doporučil její kolega Rolf Hoppe, který byl vybrán do role krále. Rodačka ze švýcarského Curychu Karin Leschová se během natáčení slavné pohádky vdala za divadelního intendantu Hanse Dietera Mädeho. Ten se stal v roce 1976 šéfem společnosti DEFA, která ve východním Německu vyráběla filmy.

Jeho žena tam už ale nic nenatáčela. Rok po Popelce ještě stihla televizní snímek Případ s duchy a pak se stáhla do ústraní. V té době jí bylo 39 let. V současnosti žije v blízkosti Berlína, její muž zemřel v roce 2009. V pohádce jí propůjčila hlas Květa Fialová.

Kde se natáčelo:

Na hradě Švihov i v nedalekém Mezihoří. Také blízko Javorné a Čachrova.

Co se ještě natáčelo na hradě Švihov:

Šašek a královna

Co je v okolí:

Muzeum železničních drezín v Čachrově je přístupné převážně o víkendech a vždy po předchozí dohodě.

Tři oříšky pro Popelku

Rok výroby:

1973

Režie:

Václav Vorlíček

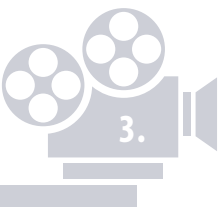
Hlavní role:

Libuše Šafránková,

Pavel Trávníček,

Vladimír Menšík

JAK VYTRHNOUT VELRYBĚ STOLIČKU, JAK DOSTAT TATÍNKA DO POLEPŠOVNY

Královéhradecký kraj / Vesec u Sobotky, Špindlerův mlýn

Rodinné komedie *Jak vytrhnout velrybě stoličku* a *Jak dostat tatínka do polepšovny* patří do zlatého fondu České televize.

Letní prázdninový příběh se z velké části natáčel u města Sobotka v Českém ráji. Vesnice, kde Luděk Sobota opravoval s kamarády hasičskou Máňu, je Vesec u Sobotky. Obec vznikla ve 12. století a má

značné množství staveb lidové architektury. V roce 1995 byl Vesec vyhlášen vesnickou památkovou rezervací.

Vašek (Tomáš Holý) jezdil nakupovat s tátou Lubošem (František Němec) zkratkou

Hotel ve Špindlerově Mlýně, kde se malý Vašek s maminkou v zimě ubytovali.

Sídlo horské služby, kde pracoval Vaškův táta, je dnes chata Dias na adrese Špindlerův Mlýn – Svatý Petr 143. Kdysi tam opravdu sídlila horská služba.

v nedalekých Krčkovicích (scéna u hospody doleva). Natáčelo se i na mostku u Podsemínského mlýna. Známa pasáž – „Hele, vodník, a říká mi Fando!“ – vznikla u rybníku Vidlák. Skála Dračí zub, na kterou táta s klukem tajně lezli, se ve skutečnosti jmenuje Skaut, případně Skautská věž. Leží v Hruboskalsku na takzvané Sahaře, asi tři sta metrů od skutečného Dračího zubu.

Režisérka Marie Poledňáková si vybrala i Věžický rybník, označovaný jako Věžák. Říká se o něm, že je to nejkouzelnější rybník Českého ráje. Přímo z vody vystupují pískovcové skály, které se odrážejí ve vodní hladině. Působí to úchvatným dojmem. Rybník je magnetem nejen pro filmaře, ale i pro malíře a fotografy.

K Věžáku chodila Anna (Jana Preissová), která se nemohla smířit s tím, že její syn Vašek leze se svým tátou Lubošem na skály. Kolem rybníka vede Věžickým údolím turistická stezka a na skalních věžích je okouzující vyhlídka přístupná malou pěšinou od hráze. Devítihektarový Věžák s písčitým dnem je největším rybníkem Podtrosecké soustavy, do které se řadí i rybníky Nebák, Krčák a Rokytnák. Rozhodně také stojí za vidění.

K Věžáku se nejlépe dostanete po silnici z Libošovic směrem na už zmiňované Krčkovice. Libošovice se nacházejí jen necelé dva kilometry od Sobotky. Auto se dá odstavit na malém parkovišti u silnice před rybníkem.

Obtížněji dostupná je chalupa, na které dědeček (Josef Karlík) přivítal svého vnuka

a kde ho později osprchoval ledovou vodou z pumpy. Prázdninové sídlo z populární rodné komedie před časem marně hledal deník Blesk. Pak zveřejnil výzvu, že po roubence pátrá. Do redakce se za pár dní ozvala Božena Janatková ze Sobotky, která se ve slavné chalupě narodila. Hledané místo je kousíček od Sobotky, a to na samotě zvané Na Koutech.

Vysvětlení paní Janatkové, jak se tam dostat ze Sobotky, je přesné. „Pojedete k zámku Humprecht a před Vesčí se dáte doprava – směr Rytířova Lhota. Potom kousíček z kopečka. Pak v ostré zatáčce vpravo na polní cestu. Dál úvozovou cestou. Neuhněte, rozvětvuje se. Až kde po pravé straně končí les, dáte se zase vpravo. Pojedete a dlouho nic. Budete se prodírat stromy, až uvidíte jeden domek. A když pojedete dál, jste tam!“

Chalupu měla rodina paní Janatkové od roku 1966, později ji prodala. Dnes je chaloupe už asi sto padesát let.

Většina milovníků tohoto filmu nejspíš netuší, že kromě Českého ráje vznikala i na Vysočině. Konkrétněji na Pelhřimovsku v okolí Martinic u Onšova.

Jde o tu část ze začátku filmu, kdy rodiče jedou s malým Vaškem na kolech za dědou na prázdniny. Před nimi běží jejich pes. Hraje hudba, svítí slunce z modré oblohy a lehce vane vítr.

Režisérka Marie Poledňáková pro tyto záběry dlouho nemohla najít romantické cesty, jaké si představovala. O exteriérech v Českém ráji měla jasno. Jízdu na kolech k dědovi na chalupu ale chtěla mít bez skal a bez sloupů s elektrickým vedením. A pod Hrubou skálou bylo tehdy hodně drátů ve vzduchu.

Nejvhodnější se nakonec filmovému štábu zdála krajina u Martinic. František Němec tam v roli Luboše vysvětloval Vaškovi –

Tomáši Holému, že za dobrodružstvím nemusí jezdit daleko do ciziny, protože největší divy přírody často leží na dosah ruky.

„Umět se rozhlížet kolem sebe, to je celý tajemství správného dobrodruha,“ říkal s úsměvem synkovi. A své budoucí manželce Anně (Janě Preissově) tam před stanem sliboval pokojíček, až jí bude přecházet zrak.

„Ano, ty záběry na kolech se točily tady u nás na cestě mezi Martinicemi a Skoranicemi,“ řekl před lety hrdě Jaroslav Jelínek z Martinic.

Jízdu po hrázi natočila Marie Poledňáková u Koňského rybníka nedaleko Skoranic.

Dva dny před Vánoce v roce 2014 byl vypuštěný. „Dneska je z toho rybníka už jen louže, před lety se tam naplavilo bahno z pole. Navíc vichřice kdysi pokácela na hrázi několik stromů, které jsou vidět v tom filmu,“ popsal traktorista ze Skoranic, který tehdy jel po stejné cestě jako kdysi rodinka na kolech.

Když tam štáb v roce 1978 natáčel, šlo o poslední exteriérové scény celého filmu. V té době už měla režisérka Poledňáková hotové všechny záběry z Českého ráje. Na Vysočině filmování pod širým nebem končilo.

Tomáš Holý už měl se svými filmovými rodiči pevný vztah i mimo kameru. A těžce nesl, že se měl z Vysočiny do Prahy vracet z natáčení jiným autem než oni. Nakonec mu Marie Poledňáková zařídila, aby jeli všichni tři spolu.

Pokud bychom chtěli cestu filmové rodinky převést do reality, jeli z Prahy na Vysočinu 87 kilometrů a pak do Českého ráje na chalupu k dědovi dalších 150 kilometrů. Před kamerou na to měli dva dny.

Zatímco v Českém ráji už každoročně chodí po stopách „Polepšovny“ houfy turistů, na Vysočině se toto spojení v cestovním ruchu nevyužívá. Přitom tento severní cíp

Pelhřimovska rozhodně stojí za návštěvu nejen kvůli romantické krajině. Třeba již zmíněná vesnička Skoranova, která patří pod Martinice, byla kdysi velkou a významnou obcí. Ležela na důležité cestě z Prahy do Vídně. A velký Martinický rybník oceňují hlavně rybáři.

Druhý – „zimní“ – film Jak vytrhnout velrybě stoličku, vznikl v Krkonoších. Záběry z nádraží byly natočeny ve stanici v Rokytnici nad Jizerou. Poetická scéna, kdy zasněže-

nou krajinou jede vlak, vznikla na trati vedoucí k tomuto horskému městečku.

Vašek s maminkou bydleli v dnešním horském hotelu Olympie, který má adresu Špindlerův Mlýn – Svatý Petr 56. Z hotelového bazénu tam teď mají výhled přímo na krkonošské svahy. Sídlo horské služby, kde pracoval Vaškův táta, je dnes chata Dias na adrese Špindlerův Mlýn – Svatý Petr 143. Kdysi tam opravdu sídlila horská služba. Majitelé chaty v současnosti pronajímají lyžařům.

Kde se natáčelo:

Televizní film Jak dostat tatínka do polepšovny se z velké části natáčel u města Sobotka v Českém ráji. Vesnice, kde Luděk Sobota opravoval s kamarády hasičskou Máňu, je Vesec u Sobotky v Královéhradeckém kraji. Scéna „u hospody doleva“ vznikla v Krčkovících.

Co se ještě natáčelo ve Vesci:

Jára Cimrman ležící, spící, Přijela k nám pout'

Co je v okolí:

Muzeum Fráni Šrámka v Sobotce. Tvoří ho dvě místnosti – obývací pokoj a pracovna s knihovnou. Další částí památníku je výstavní a přednášková síň. K vidění je osobní pozůstalost – korespondence, fotografie a rukopisy.

Jak vytrhnout velrybě stoličku, Jak dostat tatínka do polepšovny

Rok výroby:

1977, 1978

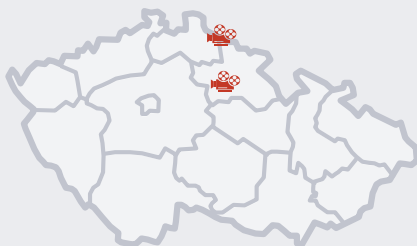
Režie:

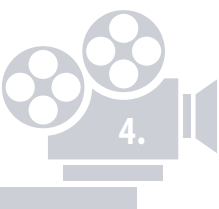
Marie Poledňáková

Hlavní role:

Tomáš Holý, Jana Preissová,

František Němec

S TEBOU MĚ BAVÍ SVĚT

Královéhradecký kraj / Krkonoše – Dolní Dvůr u Vrchlabí
Moravskoslezský kraj / Jeseníky – Karlova Studánka

**Veselohra století S tebou mě baví svět patří mezi filmy,
při jejichž zrodu štáby hodně cestovaly.**

**Režisérka a autorka filmu Marie Poledňáková
si pro exteriéry vybrala Krkonoše, Jeseníky a Prahu.**

Všechna místa natáčení pečlivě zmapovali skalní fanoušci této komedie, kteří mají dokonce své vlastní internetové stránky, jejichž adresa je: stmb.s.zde.cz. Scénář filmu předepisoval, že celá výprava vedená otcovským triem Július Satinský, Václav Postránecký a Pavel Nový jede do Beskyd.

Ve skutečnosti vznikaly veleúspěšné komediální scény v Krkonoších a Jeseníkách. Zčástek a konec filmu se točil v Praze.

Jako vila rodiny Horákových – Jany Šulcové a Júlia Satinského – posloužil výstavní rodinný dům v Půlkruhové ulici v Praze-Vokovicích. Scéna v cukrárně se točila

Chalupa, v níž otcové zocelovali své děti na zimní dovolené, je dovedně ukryta v krásné krkonošské přírodě.

Chalupa Apalucha. Co se dělo v jejím okolí znají miliony filmových diváků.

rovněž v metropoli, a to na rohu Rytířské a Železné ulice u Stavovského divadla.

Jako zdravotnický areál, kde pracuje Albert Horák jako chirurg a jeho žena Kateřina jako rehabilitační sestra, byla zvolena nemocnice na Bulovce. Výprava odjížděla z hlavního vlakového nádraží v Praze.

Nejpůvabnější části snímku patří neodmyslitelně k „beskydské“ chalupě Apalucha. Ta stále stojí sedm kilometrů od Vrchlabí v Krkonoších, konkrétně u Dolního Dvora na Zlatém návrší.

Štáb úspěšné režisérky bydlel tehdy na začátku osmdesátých let v nedalekém hotelu Morava. Z něj je ve filmu uhelný sklep, kterým prolétla Jana Šulcová poté, co šlápla do nachystané pasti. Kdo by chtěl v Moravě přespát, zaplatí v zimě čtyři sta třicet korun za noc a v létě ještě o něco méně.

Dolní Dvůr a jeho okolí je častým cílem lyžařů. V okolí jsou sjezdovky s vleky pro pokročilé i začátečníky, což by možná uvítal filmový otec Michal (Václav Postránecký), který i se svou kvalitní lyžařskou výbavou neslavně skončil v kadibudce.

V údolí tu protéká horská říčka. V zimě se dá v Dolním Dvoře absolvovat romantická projížďka na saních tažených koňmi.

Chalupa stojí v prudkém kopci. Kdo k ní jde pěšky, podá slušný sportovní výkon.

Ne všechny zimní scény se ale natočily v Krkonoších. Noční úniky Pepy (Pavla Nového) do hotelu k jeho ženě zpěvačce (Zdeně Studénkové), končily až ve vzdálených Jeseníkách. Konkrétně v krásném historickém lázeňském sídle, které stojí v Karlově Studánce a jmenuje se Slezský dům.

Byl postaven v letech 1909–1913 a původně nesl název Lotrinský dům. V devadesátých letech byl zrekonstruován. Pokud by sem tedy Pavel Nový vyrazil za dobrodružstvím z Dolního Dvora a chtěl se do rána vrátit, potřeboval by místo běžek vrtulník. Obě sídla od sebe totiž dělí sto osmdesát osm kilometrů.

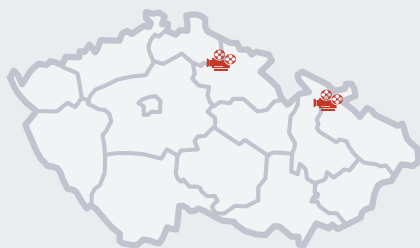
Roh pražských ulic Rytířské a Železná. Tady se točila scéna v cukrárně.

Kde se natáčelo:

Zlaté návrší u Dolního Dvora je v Krkonoších sedm kilometrů od Vrchlabí v Královéhradeckém kraji. Točilo se i v Karlově Studánce v Jeseníkách u Slezského domu. Karlova Studánka leží sedmnáct kilometrů od Bruntálu v Moravskoslezském kraji. Z Bruntálu se jede přes Staré Město a Podlesí (www.dolnidvur.cz, www.kstudanka.cz).

Co je v okolí:

Ve Vrchlabí v kulturním domě Střelnice se točil film Miloše Formana Hoří, má panenko (www.muvrchlabi.cz). A třináct kilometrů od Vrchlabí je Špindlerův Mlýn, kde se točily exteriéry filmu Homolka a tobolka (www.spindleruv-mlyn.cz). Lázně Karlova Studánka v Jeseníkách nabízejí řadu léčebných procedur (www.kstudanka.cz).

S tebou mě baví svět

Rok výroby:

1983

Režie:

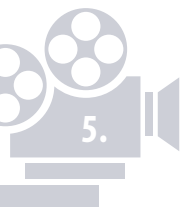
Marie Poledňáková

Hlavní role:

Július Satinský,

Václav Postránecký,

Pavel Nový

ČERNÍ BARONI

Plzeňský kraj / Nepomuk, Klášter

Při plánování výletu na zámek Zelená Hora, kde vykřikoval povely Pavel Landovský jako major Terazky, je třeba dlouhodobá příprava.

Slavná památka je totiž většinu roku zavřená.

Otevírá se jen při výjimečných příležitostech nebo po předchozí domluvě.

Oblíbený film tam vznikl od října roku 1991 i krátce po Novém roce 1992. Původně mělo jít o seriál, ale na ten tvůrci nesehnali dost peněz. Na scénáři spolupracoval režisér Zdenek Sirový s autorem Miloslavem Švandrlíkem.

Museli vyškrtat některé části slavné předlohy, protože by se do filmu nevešly. Dopředu počítali s tím, že někteří diváci budou brát krácení s těžkým srdcem. Filmovou podobu také tvůrci více přiblížili skutečnosti. Ta byla temnější, než jak události popsal Miloslav Švandrlík.

Režisér při obsazování rolí počítal s tím, že čtenáři knížky si už ve svých představách

některé postavy obsadili sami. Sirový se na konec rozhodoval sám. Omezen byl pouze časovým vytížením některých herců.

Filmu vyloženě prospělo, že obsadil třeba Miroslava Donutila. I když se herec později svěřil, že na něj „armádní“ zámek působil v době natáčení depresivně. Přestože čekal, že bude dva roky po listopadové revoluci ještě v horším stavu.

Filmaři měli na zámku improvizované zázemí. Než přijeli, muselo se vše připravit tak, aby se dalo aspoň zatopit a mohly se používat toalety. Během natáčení i sněžilo, ale až potom, co měl štáb práce venku hotové a filmoval uvnitř památky.

Technické prapory sídlily na Zelené Hoře v padesátých letech. V současnosti je zámek otevřen jen zřídka.

Tudy přijížděl na kontrolu rozlíčený Václav Postránecký, který si zahrál generála. Zhrozil se, když poznal, jací důstojníci tam velí.

Historie Zelené Hory se píše dlouhá stiletí. V tom minulém nejprve vlastnil zámek Engelbert Ferdinand z Auerspergu, který tam v roce 1902 hostil později zavražděného následníka rakouského trůnu – Ferdinanda d'Este. V roce 1911 byl zámek modernizován. Vznikly nové koupelny a byl tam zaveden telefon. Engelbert Ferdinand prodal v roce 1931 Zelenou Horu manželům Plavcovým z Prahy. Ti zámek ještě ve třicátých letech prodali dál plzeňskému podnikateli a poslanci Karlu Blažkovi. Jenže ten nezaplatil státu převodní poplatky a zámek byl roku 1938 zkonfiskován. Tehdy začalo jeho dlouhé chátrání. V roce 1939 se tam nastěhovalo německé vojsko. Armáda byla na kopci u Nepomuku i po válce. Technické papery tam sídlily v padesátých letech. Vojenská část historie Zelené Hory skončila až v roce 1990.

Pak se tam vrátili rok poté jen herci v uniformách, aby natočili film. V roce 1992 zámek převzala obec Klášter, která se nachází v blízkém sousedství Nepomuku. Později začaly rekonstrukční práce, trvající řadu let. Obec zámek dvakrát pronajala soukromým společnostem, smlouvu s nimi ale po čase ukončila. Naposledy se jednalo o jistou fir-

Jednu z neznámějších scén natočili Pavel Landovský s Ondřejem Vetchým v těchto místech. První měl na sobě uniformu, druhý župan.

mu z Francie. Zámek není trvale zpřístupněný, bývá za obvykle velkého zájmu otevřen v některých letních dnech. Kdo se chce na Zelenou Horu podívat, měl by sledovat web www.zelenahora.cz. Nebo se dopředu domluvit se starostou vesnice Klášter.

Třeba v roce 2016 tam měli otevřeno dva víkendy v srpnu. A na začátku července besedoval s diváký herec Václav Postránecký, který si zahrál generála. Tématem byl samozřejmě film Černí Baroni. Herec se na místo natáčení vrátil poprvé po čtvrt století. Vzpomínal třeba na režiséra Zdenka Sirového, který zemřel tři roky po premiéře. „Když jsem viděl, koho obsadil do snímku, zjistil jsem, že jsem byl jediný, kdo sloužil na vojně. Možná proto jsem ve filmu dostal tu nejvyšší hodnotu,“ vyprávěl. V areálu zámku se znalčům filmu hned vybaví známé scény. Třeba ta, kde Miroslav Donutil coby poručík Troník dává z kazatelny kontrolní otázku na kadenci samopalu vzor 24. Už tam ale není k nalezení obraz „súduha“ Jana Žižky, jemuž nechal Terazky přimalovat „lahký guľomet“. Bizarní dílo vzniklo jen pro potřeby filmu.

Major Terazky se ve skutečnosti nejmenoval Haluška, ale Andrej Gazda. Měl vysokou postavu, byl to fešák. Jako bývalý dřevorubec